

Historische Kring Maastricht LGOG
Uitbelderstraat 27-b
6211 SL Maastricht

Aan Burgemeester en Wethouders der Gemeente Maastricht
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

Signalement 3

Maastricht, 11 januari 2010

Geacht college,

In de zomer van 2006 is de afspraak gemaakt tussen de wethouder van Cultuur en onze voorzitter dat de Historische Kring Maastricht van het LGOG het stadsbestuur gevraagd en ongevraagd zal bijstaan op dat beleidsterrein van de wethouder waarop de Historische Kring zoveel mensen en deskundigheid vertegenwoordigt. Immers, van geen georganiseerde groepering in deze stad mag u een grotere betrokkenheid bij de tegenwoordige en toekomstige plek van de rijke stadsgeschiedenis en haar vele relictten verwachten dan van onze leden. Onze betrokkenheid uiten wij onder andere door middel van de incidentele toezending van een ‘signalement’ zoals hierbij. Daarenboven nemen wij op verzoek van uw organisatie deel aan overlegstructuren, bijvoorbeeld de bijeenkomsten die Zicht op Maastricht ondersteunen of de gesprekken die de basis moeten leggen voor het bidbook MCH 2018. In andere gevallen nemen wij een voortouw in het publieke debat, zoals dat het geval was bij de poging tot rehabilitatie van Pie Debye en de discussie over Petrus Regout. Hiertoe organiseren wij openbare bijeenkomsten met deskundigen en publieksdiscussies (het halfjaarlijks Historisch Café in Selexyz).

In het voorbije verenigingsjaar zijn wij geconfronteerd met enkele zaken die wij onder uw aandacht willen brengen. Vanwege de nabijheid van de verkiezingen voor de gemeenteraad en het belang dat wij eraan hechten bij de opstelling van toekomstig beleid zullen wij deze aandachtspunten ook naar voren brengen bij de politieke partijen die aan de verkiezingen deelnemen.

Het grensoverschrijdend gebied en grottenstelsel van Caestert op de Sint Pietersberg

In het najaar van 2008 hebben professor Jos Koldewij en ir. Henk Blaauw (RU, Nijmegen) een LGOG-lezing gegeven over de unieke, bedreigde middeleeuwse tekeningen in de onderaardse gangenstelsels van de Sint Pietersberg, ten zuiden van de Observant. Onbekend maakt onbemind! Het was een ware eyeopener voor alle aanwezigen dat die gangenstelsels van zulke internationale kwaliteit zijn en zo’n belangrijke kunstschaten herbergen. Opnieuw kwamen de Sint Pietersberg en zijn onbekende of verloren cultuurwaarden aan bod in het Historisch Café van dat najaar. In het afgelopen voorjaar daalde een groep (bestuurs)leden van LGOG af in het zuidelijke gangenstelsel om door de heer Blaauw en een medewerkster van professor Koldewij geconfronteerd te worden met de actuele situatie. Het bestuur LGOG was diep onder de indruk en zegde toe de noodkreet van de deskundigen te zullen overbrengen aan het stadsbestuur. De problematiek van de Caestertgroeve (en het bovenliggende landschap) is uitermate complex. De Sint Pietersberg is zo internationaal als maar zijn kan, een deel is Nederlands (gemeente Maastricht), een deel is Vlaams (gemeente Riemst) en een deel is Waals (gemeente Visé). Het krijthellingbos is uniek (Waalse dienst voor het bosbeheer), op het Vlaamse plateau ligt het noordelijkste versterkte kamp van de Eburonen, vermoedelijk het belangrijkste – ongeschonden – archeologische monument van de Benelux, de gangen met de tekeningen lopen onder Waals en Nederlands gebied en raken de geschiedenis van Maastricht direct. Geen uitgesprokener grensgebied dan dit, geen stuk grond dat verder in de marginaliteit van

landsgrenzen is gedrukt dan hier, geen grotere kans voor een internationaal cultuurhistorisch paradepaardje binnen de Euregio dan dit gebied. De culturele biografie van de Euregio begint hier, in het hart van het landschap waar reizigers uit heel Europa al in de achttiende eeuw naartoe reisden om de grotten te zien die ontstaan waren door de eeuwenlange mergelwinning ten behoeve van talloze gebouwen in en rond het Maasdal. Aan geen stukje grond van de gemeente zijn zoveel verhalen verbonden vanaf de blokkbrekers uit de Middeleeuwen tot de smokkelaars die de moderne grenzen trotseerden en de onderduikers en vluchtelingen van de laatste wereldoorlog. Wij doen als LGOG dan ook een beroep op het bestuur van de gemeente Maastricht om als invloedrijkste grondbeheerder van de Sint Pietersberg initiatieven te ontplooien om met hulp van bestaande of op te richten gremia toe te werken naar internationale bescherming en ontsluiting van het unieke onder- en bovenaardse landschap van het zuidelijkste stukje Sint Pietersberg rondom Caestert. Gelukkig vallen sinds kort ook onderaardse groeven onder de bescherming van de nationale monumentenzorg.

De culturele biografie

In eerdere brieven hebben wij u bij herhaling geattendeerd op het ontbreken van conserverende en faciliterende museale voorzieningen in deze stad, ook in de minimalistische omvang zoals die verwoord is in de door u als college gepropageerde culturele biografie als alternatief voor het traditionele museum. Helaas hebben wij moeten constateren dat er sindsdien nauwelijks vooruitgang is geboekt, ondanks toezeggingen uwerzijds om toe te werken naar een helder collectionerings- en deponeringsbeleid in 2008 en het beloofde collegevoorstel hierover (zie uw brief kenmerk 2007-38599, d.d. 17/01/2008). Een positief signaal is dat er inmiddels naast het Centre Céramique een aantrekkelijke locatie met enkele vitrines is gerealiseerd, die als inloopruimte voor Zicht op Maastricht voldoet aan uw opzet om een cultuurhistorisch informatiecentrum en bezoekerscentrum annex expositieruimte in te richten. Ook het betrekken van De Hoofdwacht in het concept van Zicht op Maastricht stemt tot tevredenheid, hoewel het onzes inziens nog beter ware om er een equivalent van De Annex voor de linker Maasoever met nog meer expositieruimte van te maken (waar bijvoorbeeld een permanente expositie van de Maastrichtse geschiedenis in hoofdlijnen kan worden ingericht).

De uitbouw van het concept van de culturele biografie conform de oorspronkelijke plannen van LAGroup en Gerard Rooijackers, d.w.z. de toevoeging van de fysieke voorzieningen, faciliteiten en personele middelen die nodig zijn om het collectieve geheugen van de stad een toekomst te geven en niet vroegtijdig te laten dementeren, zou een speerpunt kunnen worden in de Maastrichtse ambitie om culturele hoofdstad van Europa te worden. Een inhoudelijk competente personele basis van voldoende omvang is per definitie de basis voor het welslagen van de culturele biografie. Het LGOG maakt zich dan ook grote zorgen bij de ontwikkelingen dienaangaande sinds augustus 2008 en het stille ontslag van de eerste regisseur van Zicht op Maastricht. Samenwerking met de provincie en de Euregio zou het concept van de culturele biografie op een internationaal en kredietwaardig niveau kunnen tillen. Het is des te meer betreuren dat in de gemeentelijke Kaderbrief van zomer 2008 (volgno. 59-2008; corr.nr. 2008-19094) helemaal geen middelen voor dit doel zijn gereserveerd.

Het roerende culturele erfgoed: het voorbeeld van de sarcofagen in de Kazematten

Uitingen van publieke onrust en irritatie over de omgang met het roerende erfgoed troffen we dit jaar aan in een artikel in De Limburger van donderdag 28 mei onder de kop '*Maastricht vestingstad? Er gebeurt niks*'. Bij dat artikel drie foto's, waarvan er twee kalkstenen sarcofagen tonen uit de Vroege Middeleeuwen. De geïnterviewden hadden de krant erbij gehaald toen zij een aantal oude stenen grafkisten uit de Sint-Servaaskerk terugvonden in afgesloten gangen van de Kazematten. Volgens een woordvoester van de gemeente 'stonden ze er zo goed vanwege de gunstige bewaaromstandigheden'. In het artikel stond verder dat er nog meer zouden staan bij Centrum Verhuizingen in Randwyck. Het verhaal herinnert aan de ontdekking enkele jaren geleden dat de internationaal bekende collectie Romeins beeldhouwwerk van Maastricht uit de opslag bij Centrum Verhuizingen naar Holland zou worden afgevoerd, maar gelukkig (?) is de gemeente Maastricht inmiddels juridisch eigenaar van de collectie geworden. In dit verband willen wij ook wijzen op de belabberde staat van een kolossaal Romeins bouwblok van tufsteen dat sinds de verbouwing van het RHCL hier in de tuin staat opgesteld, blootgesteld aan alle weersinvloeden. Ons bestuur vraagt zich af of bovenstaande voorbeelden illustratief zijn voor de manier waarop de gemeente Maastricht omgaat met haar roerende

erfgoed van het rijke verleden waarop zij zo trots zegt te zijn. Straks weet niemand meer waar die sarcofagen vandaan komen, zijn belangrijke stukken in slechte staat geraakt of verdwenen en intussen kan niemand bij de opslag van Centrum Verhuizingen komen. Wij maken ons in toenemende mate zorgen. Onze zorgen betreffen overigens niet alleen de oude geschiedenis van Maastricht, maar evengoed de recentere en moderne cultuurgeschiedenis. Voorbeelden zijn de instrumentencollectie, maar ook de nalatenschap van een typisch Maastrichtse kunstenaar als Pieke Dassen. Is een simpel open en toegankelijk depot voor de minder kwetsbare objecten niet te realiseren in een van de hallen van het Belvédèreproject, zoals op de begane grond van de Eiffel, of in de grote leegstaande hal van AINSI, of in de prachtige kelders van Artifort, zoals ons onlangs werd gesuggereerd door directeur Crijns van Woningstichting Maasvallei Maastricht (tegen een maatschappelijke huurprijs)? Kan dit niet een voorbeeld worden van een nieuwe omgang met ons erfgoed dat bekend kan worden bij de buitenwereld in onze race naar de titel Culturele Hoofdstad 2018?

Het publieke debat over de omgang met ons roerende erfgoed

Op dinsdag 15 september 2009 is door een van de politieke partijen een openbare panelbijeenkomst gehouden in de Bonbonnière over de situatie van het culturele erfgoed in Maastricht, waarbij vrijwel alle betrokkenen – met uitzondering van de politiek – aanwezig waren en vooral betoogden hoe goed zij het deden, maar toch vooral de behoefte aan een Maastrichts museum voor het Historische erfgoed werd uitgedragen. Een buitenstaander, de directeur van het Limburgs Museum, constateerde vooral grote onderlinge tegenstellingen bij de Maastrichtse erfgoedhoeders in plaats van één visie en één gemeenschappelijke strategie en plan.

Op donderdag 19 november hebben wij als Historische Kring Maastricht LGOG een Historisch Café gewijd aan bijna hetzelfde onderwerp, maar niet met het doel ons te beklagen over de huidige situatie, maar om te zoeken naar constructieve ideeën en oplossingen die passen in de beleidswens om in 2018 culturele hoofdstad te worden. De discussie, waaraan door het betrokken publiek zeer enthousiast werd deelgenomen, liep langs drie lijnen: 1) willen de Maastrichtenaren een museum, ja of nee? 2) Hoe bereiken we de politiek en de maatschappij om ideeën en initiatieven te verwezenlijken? 3) Kunnen we voor dit onderwerp samenwerken met onze partners in de Euregio, Tongeren, Luik, Aken, Heerlen, Hasselt?

De conclusies waren duidelijk: ja, wij willen een museum in Maastricht, of ten minste een expositiehal (met centraal depot) en plaatsgebonden detailtentoonstellingen (à la Museum Derlon). Ja, wij moeten de politiek bewerken en door publieksgerichte activiteiten (zoals in het kader van de Culturele Biografie) maatschappelijk draagvlak verwerven. En ja, wij moeten niet blijven hangen binnen lokaalchauvinisme en allianties aangaan die Maastricht zijn plaats geven binnen de kaders van het oude en moderne cultuurhistorische landschap van Tongeren – Luik – Aken, Land zonder Grenzen, een van de kernlandschappen in de wording van Europa, met meer gemeenschappelijkheden dan verschillen. Het zou aanbeveling verdienen om op basis van deze conclusies, wellicht met een voortrekkersrol voor LGOG, een gemeentelijke werkgroep in het leven te roepen die een vervolg kan geven aan de vruchtbare discussie van dit Historisch Café. Een complete verslaglegging van de avond voegen wij als bijlage bij dit signalement toe.

Met de meeste hoogachting,

Drs. M.A. Boonekamp-Wingen, lid
Prof.dr. E. Homburg, lid

Drs. L. Jacobs, vice-voorzitter
J.M.E. Mans, penningmeester
Dr. T.A.S.M. Panhuysen, voorzitter
F. Roebroeks, lid

Drs. F.E.R. Hovens, secretaris

Afschriften aan:

- J. Jacobs, wethouder Cultuur gem. Maastricht, persoonlijk
- de fractievoorzitters van alle partijen, vertegenwoordigd in de gemeenteraad van Maastricht
- Stuurgroep en Regisseur van de Culturele Biografie Maastricht, t.a.v. drs. J. Habets, secretaris
- Directeur van het Regionaal Historisch Centrum Limburg
- Directeur van het Sociaal Historisch Centrum Limburg
- Directeur van Museum aan het Vrijthof
- Hoofdbestuur van Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap
- Universiteit Maastricht, Fac. Cultuurwetenschap
- Stuurgroep MCH 2018, mw. Simons
- prof.dr. J. Koldewey, RU Nijmegen
- ir. H. Blaauw, RU Nijmegen

BIJLAGE

Verslag van het op donderdagavond 19 november 2009 in Boekhandel SELEXYZ Dominicanen gehouden **Historisch Café**, georganiseerd door de Historische Kring Maastricht van Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap.

De titel van dit Historisch Café luidt *'Beheer en gebruik van roerend cultureel erfgoed in Maastricht: een blik op de toekomst'*.

Titus Panhuysen, voorzitter van de Historische Kring Maastricht LGOG, heet iedereen van harte welkom. Hij introduceert de panelleden Eric Wetzels, Jacques van Rensch, Antoinette Gerhartl-Witteveen en Pieter Caljé, en discussieleider Jacques Giesen. De vier panelleden nemen elk een bepaalde positie in tijdens het debat. Eric Wetzels representeert de beleidskant, Jacques van Rensch belicht de zaak als 'aanbieder', Antoinette Gerhartl bekijkt het vraagstuk als externe deskundige en Pieter Caljé is in de eerste plaats 'gebruiker'.

De insteek van deze avond is niet 'klagen', maar ideeën aandragen voor het initiatief 'Maastricht Culturele Hoofdstad van Europa 2018', dat grote kansen biedt voor de stad.

Vervolgens spreekt *Paul van der Steen* in zijn column over het begrip 'historische sensatie'. Die beleeft hij eerder bij het zien van een simpel voorwerp (producten van huisvlijt uit de Sovjettijd, een broek van Churchill) dan bij de aanblik van grootse monumentale gebouwen. Daarom is het beheer van roerend cultureel erfgoed zijns inziens van groot belang. Maastricht kan het zich niet permitteren om zijn rijke collecties te verwaarlozen.

Discussieleider Giesen introduceert *Eric Wetzels*, directeur Centre Céramique en Natuurhistorisch Museum Maastricht. Hij vervangt wethouder Jean Jacobs en beleidsambtenaar Jan Habets, maar zal meer dan alleen het beleid van de gemeente uit de doeken doen.

Als beheerder van tal van collecties heeft de stad (i.c. het CC) ook de plicht om ze goed te presenteren. In de Culturele Biografie is gekozen voor de 'verhalen' rond de objecten en niet voor de objecten zelf. In tijdelijke tentoonstellingen worden op diverse plaatsen onderdelen van de collecties getoond. De toegankelijkheid tot de collecties is voor verbetering vatbaar. Om grote producties op te kunnen zetten – ook met het oog op '2018' – is het aangaan van allianties met andere instellingen van belang evenals de beschikbaarheid van een grote tentoonstellingsruimte.

Eric verwacht veel van het recent gelanceerde idee van een Historisch Netwerk Euregio, dat de samenwerking over de grenzen op een hoger plan moet tillen. Hij hoopt dat de participatie van de bevolking, ook via de website *Zicht op Maastricht*, toe zal nemen.

Rijksarchivaris *Jacques van Rensch* legt uit dat het Regionaal Historisch Centrum Limburg een januskop heeft: enerzijds moeten de collecties beheerd worden (het aantal strekkende meters archief neemt gestaag toe), anderzijds is het centrum een verlengstuk van het (gemeentelijk) ambtelijk apparaat dat diensten verleent. Daar zit een spanning tussen. Daar komt nog bij dat de digitalisering van documenten nieuwe problemen creëert en de vraag naar dienstverlening door het gebruik van het (laagdrempelige) e-mailverkeer sterk toeneemt. Geld en personeel schieten vaak tekort. Het is de vraag of de politiek en de maatschappij bereid zijn om de nodige middelen ter beschikking te stellen.

Het RHCL (en het archiefwezen in het algemeen) zal in de toekomst voor een aantal keuzes staan. Beperken we de aanwas van archiefmateriaal? Kiezen we voor beheer of voor

dienstverlening? Nemen we actief deel aan historisch onderzoek? Hoe geven we invulling aan regionale samenwerking?

Antoinette Gerhartl-Witteveen, oud-directeur van Museum Het Valkhof in Nijmegen, vergelijkt de situatie tussen Maastricht en Nijmegen. Zij vraagt zich af waarom het Nijmegen vandaag wel lukt om grote publiekstrekkers te realiseren en Maastricht niet.

Zowel het Bonnefantenmuseum (1995) als Museum Het Valkhof (1999) begonnen met drie 'kerncollecties: Archeologie, (stads)geschiedenis/Oude kunst en Moderne Kunst. Het Bonnefanten heeft de eigen collectie archeologie en geschiedenis inmiddels afgestoten en heeft gekozen voor uitsluitend Kunst. Een verschil is dat bij de start van het ambitieuze Bonnefantenmuseum vooral een prachtig nieuw gebouw moest worden opgetrokken, terwijl Museum Het Valkhof een nieuw en relatief eenvoudig museum moest worden waarin de verschillende collecties uit bestaande, op te heffen, musea werden samengebracht (de traditie van de archeologische collecties gaat in Nijmegen trouwens terug tot de 17de eeuw). Verschillende uitgangspunten derhalve.

Antoinette pleit ervoor om het publiek serieus te nemen. Het gevaar dreigt dat men het publiek wil behagen door van een museumbezoek een 'belevenis' te maken. Dit werkt niet. Het aanbieden van de mogelijkheid tot kennisverwerving dient de prioriteit te hebben.

Pieter Caljé, hoofddocent aan de Faculteit Cultuurwetenschappen van de Universiteit van Maastricht, stelt dat het roerend erfgoed van Maastricht structureel wordt onderbenut. Het materiaal is 'onzichtbaar', wordt slecht gepresenteerd. Zelfs de conservering is vaak een probleem.

Het gemeentelijk erfgoedbeleid van de gemeente van de afgelopen vijf jaar was goed, maar is verlamd ('zet niet door'). Het belang van (roerend) erfgoed schuilt in de (identiteitsvormende) betekenis die mensen aan de voorwerpen toekennen. Dit is ook de essentie van de Culturele Biografie, en dat is goed. Naast een virtuele presentatie van voorwerpen is ook een fysieke presentatie essentieel. Een depot (onderdeel van de CB) is er nog steeds niet gekomen, mede omdat we in de 'museumdiscussie' zijn blijven 'hangen'. Pieter pleit voor een beslissing hierover op korte termijn.

Presentaties op 'de plek zelf' verhogen de kans op het opdoen van een 'historische sensatie', maar tot nu toe is het Museum Derlon de enige plek in de stad waar dit gerealiseerd is.

Er is richting '2018' veel winst te halen door het enthousiasmeren en faciliteren van diverse organisaties. Nu is het beleid teveel top-down. Het kan ook anders, zoals het project Landmarks in het grensgebied van Maastricht, Lanaken en Riemst laat zien.

Pieter pleit voor een aantal zaken waarbinnen de Culturele Biografie het voortouw kan nemen. Maak het onderwijsveld warm door aan de slag te gaan met enkele enthousiaste leraren. Goed voorbeeld zal doen volgen; 'ga de wijken in'; ga verrassende allianties aan (niet alleen binnen de historische wereld); denk Euregionaal (dit sluit aan bij zowel het verleden als de toekomst van de stad).

Na de pauze start de discussie onder leiding van Jacques Giesen. Hij vraagt de panelleden om rond de vraag '**moet er een museum komen?**' een statement te maken. Het publiek kan hier vervolgens op reageren.

Eric Wetzels: Een centraal museum is niet nodig. Het is veel beter om op veel plaatsen iets te laten zien.

Antoinette Gerhartl-Witteveen: Een verspreide presentatie dient nergens toe. Maastricht moet een museum hebben en er moet sowieso een goed depot komen.

Jacques van Rensch: Het verspreid opstellen van objecten werkt niet.

Pieter Caljé: We moeten buiten de grenzen van de stad kijken. Waarom niet bijvoorbeeld kiezen voor Tongeren als de plek van de archeologie, met enige 'lokale ondersteuning' in Maastricht. Een plaatselijk museum versterkt het lokaal chauvinisme en dat is niet goed voor de stad. Maastricht moet de horizon verbreden.

Reacties uit het publiek:

Kitty Nuyts van de Liberale Partij Maastricht is het niet eens met de mening van Eric Wetzels [Eric: 'een statement is geen mening'] maar wel met Antoinette Gerhartl-Witteveen en Jacques van Rensch. Kitty wijst erop dat ze bij de VVV niet weten waar ze de bezoekers naartoe moeten sturen, en dat er nu heel veel (familie)collecties verloren gaan. Ze vindt dat het gemeentelijk budget voor de culturele sector ongelijk verdeeld wordt.

Marjet van de Weerd zegt dat er bij de gemeente enkele jaren geleden geen belangstelling was voor het vinden van een plek voor de gipscollecties van de Academie Beeldende Kunsten Maastricht. Ze hoopt dat dit nu met behulp van de gemeente in het Victor de Stuershuis gerealiseerd kan worden. Eric is van mening dat niet alles op het bordje van de gemeente gelegd moet worden. Instituties met een collectie hebben ook een eigen verantwoordelijkheid.

Lou Spronck is het met Antoinette eens en niet met Pieter. Hij vindt dat er een plek moet komen waar de *geschiedenis* centraal staat, en de mensen willen *een plek* hebben waar ze die geschiedenis kunnen ervaren.

John Wevers brengt de beeldspraak van een vliegtuigmoederschap in: een museum kan ook ondersteuning bieden aan projecten op locatie. De kwestie is tevens een financieel vraagstuk (ook John zet vraagtekens bij de verdeling van het geld binnen de culturele sector), maar van onderaf kan ook binnen een lowbudget-profiel veel bereikt worden. Hij verwijst naar het initiatief '6211', een laagdrempelig kunst- annex buurtcentrum aan de Grote Gracht. Zoiets verdient ondersteuning.

De heer *Robeers* deelt mede dat de gemeente weinig tot geen belangstelling heeft voor zijn maquettes en Mosa-collectie. Antoinette Gerhartl-Witteveen stelt dat verzamelen bij uitstek een taak van een museum is.

Jacques Giesen trekt de conclusie dat er behoefte is aan een museum, maar dat dit het opzetten van projecten op locatie geenszins in de weg hoeft te staan, integendeel.

Tweede vraag: De ervaring leert dat de politici luisteren als ze merken dat iets onder de bevolking leeft. **Hoe mobiliseren we de politiek?**

Geert Verbeet merkt op dat het van groot belang is om de politici voor geschiedenis te interesseren. Hij hoopt dat de binnenkort te lanceren canon van de geschiedenis van Limburg in dezen een momentum kan worden.

Giesen vraagt aan *Jacques van Rensch* of er binnen het archief gewerkt wordt aan sensibilisering. Jacques gelooft wel degelijk dat de confrontatie met een origineel stuk een historische sensatie kan opleveren. Dit lukt niet met een digitale weergave. Archiefmateriaal leent zich echter in zeer beperkte mate voor exposities.

Gerard Bartok is van mening dat het archief een taak heeft om bij de jeugd interesse voor zijn cultuurschat aan te kweken.

Frans Roebroeks onderstreept dat het archief geen museum is.

De derde vraag spitst zich toe op de Euregionale setting: **hoe verhoudt Maastrichts zich tot zijn burens aangaande het gebruik van erfgoed?** Zou Maastricht zich moeten specialiseren op gebieden die nog niet door Tongeren, Aken en Luik worden bestreken?

Pieter Caljé waarschuwt er nogmaals voor dat als het antwoord gezocht wordt in lokaal chauvinisme, dit een heilloze weg is.

Joséphine-Charlotte Scharmann is van mening dat het tonen van je eigen geschiedenis wel degelijk relevant is.

Richard Schoffeleers van D66 vindt dat er een karikaturaal beeld wordt geschapen. Uiteraard moet de lokale situatie in een Euregionale context worden geplaatst.

Jacques van Rensch trekt een parallel met de situatie in Limburg. De drie provinciale musea hebben elk een specifieke oriëntatie.

Het valt *Paul Wijnands* op dat de betekenis van Luik voor Maastricht veronachtzaamd wordt. *Jacques Giesen* trekt de conclusie dat de Euregionale context hoe dan ook belangrijk is.

Volgens *Paul Tummers* moet de discussie over dit punt scherper gevoerd worden.

Eric Wetzels brengt in dat het erom gaat dat het verhaal verteld wordt. Wat Tongeren vertelt hoef je niet in Maastricht te herhalen.

Mevrouw x is nochtans van mening dat iedere locatie specifiek is.

Giesen spreekt de hoop uit dat '2018' tot een betere Euregionale samenwerking leidt.

De heer y geeft aan dat Maastricht zich met zijn natuurhistorische collecties binnen de Euregio kan onderscheiden. Het ENCI-transformatieplan biedt een prachtige gelegenheid voor het Natuurhistorisch Museum om zich te profileren.

Titus Panhuysen dankt de panelleden, het publiek en de discussieleider voor hun inbreng.

241109

Frank Hovens

secretaris Kring Maastricht LGOG